

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

היכל

ששי

שער

ארבעה עשר

מאמר

וה' פקד את שרה

תרל"א

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

מאה ושנים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאתו

לזכות

מנחם מענדל בן צבי'

בקשר עם יום הולדתו

לשנת הצלחה

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי' ולעבדו שכם א'. ומ"מ י"ל ע"ד ההפרש שעכשיו בין בן כרך ובן כפר, או כמו שרי מלוכה ורואי פני המלך, ויש בני מלכים כו'. וזהו ג"כ שמתחלה נק' שרי, כי שרה לשון שררה בחי' מל', ושרי הוא בחי' רק מלך ישראל, אבל שרה הוא גילוי מלכותו על הכל, וכמארז"ל שרי היא שרה, שרי לאומתה (שרי ל' יחיד משמע שרת) ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו בגמ' ספ"ק דברכות ד"ג א' ובר"פ מ"ז ברבות באו"א קצת דקאמר שרי לעצמה. וזהו שילדה את יצחק צחוק עשה לי כו' לשון תענוג שיהי' לע"ל, נאמר ה' בלא וא"י כו', ומענין ויעש יובן ג"כ ענין מעשה המצות שהם גבוהים מאד וכמ"ש רז"ל נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה וזיל בחר טעמא והיינו לפי שעיקר תכלית הבריאה שיהי' גילוי אלקות מה שאינו עפ"י השתלשלות וזה נק' בחי' עשי' כי המשכת תוס' אורות מה שלא עפ"י השתלשלות נק' עשי' וזהו עין לא ראתה יעשה ל' עשי', וכן כתיב השמים החדשים אשר אני עושה והמשכת אורות אלו ממשיכים ע"י מעשה המצות שהוא עשי' בפ"מ ע"כ מעשה גדול ולכן אמר בזהר עשי' לעילא, אך מ"מ תלמוד גדול שמביא לידי מעשה שזהו שנאמר וה' פקד שצ"ל מקודם ע"פ ב"ד שמקבלין ודנין ע"פ החכמה כו' וד"ל.

כך שראה את המלך ויחזקאל כבן כפר, וידוע דנבואת ישעי' הי' מעולם הבריאה ונבואת יחזקאל עולם היצירה. והמשל הב' דשרים ובנים אפ"ל דשרים ג"כ באצ"י וכמו ריב"ז שאמר אני כשר לפני המלך.

וכמארז"ל שרי היא שרה . . שרי לעצמה : בגוכי"ק נרשם כאן בתחילה: וכמארז"ל ספ"ק דברכות ד"ג א' שרי לאומתה (שרי ל' יחיד משמע שרת) ולבסוף נעשה שרה לכל העולם כולו. ואח"כ נרשם בגוכי"ק הגה"ה בצדי הגליון ככפנים.

אורות אלו ממשיכים ע"י מעשה המצות . . ע"כ מעשה גדול . . מ"מ תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: ראה בארוכה בכ"ז סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תעט ואילך. [ובהנשמך שם בתחילת המאמר]. תרל"ד ע' פו ואילך.

ומ"מ י"ל ע"ד ההפרש שעכשיו בין בן כרך ובן כפר: ראה ד"ה זה תרמ"ג (שאף שלע"ל יהי' הוי' למלך על כל הארץ, גם על אומות העולם): מ"מ גם לע"ל יהיו צדיקים במעלה עליונה יותר, ואפ"ל שהרי ארז"ל כאו"א נכוה בחופתו של חבירו, וי"ל ע"ד ההפרש שעכשיו בין בן כרך ובן כפר. — אודות ההפרש בין בן כרך ובן כפר ראה בארוכה לקו"ת ברכה צו, אי.ב. סידור עם דא"ח ריא, ב. אוה"ת מג"א (הוצאת תשי"ג) ע' ערה. סה"מ תרכ"ט ע' פג. תער"ב-ע"ו ע' שיא ואילך. תשי"ד ע' 83 ואילך. תשל"ז 169 ואילך. (הוצאת תשס"ב) ע' 119 ואילך. לקו"ש חכ"א ע' 202 ואילך. חל"ג ע' 20 ואילך.

בין בן כרך ובן כפר או כמו שרי מלוכה . . ויש בני המלך: ראה ד"ה זה תרמ"ג: ואפ"ל דההפרש בין ב' המשלים, דבן כרך ובן כפר נא' על ישעי' שהוא כבן

MAAMMAR VAHASHEM POKAD ES SORO—5631

Copyright © 2004 by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ש"פ וירא הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה, "וה' פקד את שרה" מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע משנת תרל"א.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מגוף כתי"ק, והוא תדפיס מ"ספר המאמרים תרל"א" חלק א' שנמצא בדפוס.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת, "אוצר החסידים"

י"א מרחשון, ה'תשס"ה

מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו ברוקלין, נ. י.

הדיינים שכותבים דברי המזכין ודברי המחייבין כמארו"ל בסנהדרין פ"ד משנה ג', ושו"ר החסד הוא בחי' חכ' כי המדות מתנהגים עפ"י חכ' כו'. וזהו לאו בזכותא תלי' שאין הב"ד של מעלה יכולים לשפוט בעצמם ליתן לו בנים, כמו למשל שאנו רואים במלכותא דארעא שאע"פ שיש בעלי משפט הדנין כל דבר מ"מ דבר גדול אין יכולים לדון בעצמם וצריכים להעלות אצל המלך בעצמו והוא ישפוט כו', וזהו"ע בני חיי ומזוני במזלא תליא שהוא בחי' אוא"ס מה שלמעלה מבחי' חכ', לפי שהוא דבר גדול מאד מה שאין יכולים בעצמם לשפוט כו'. אך מ"מ צריך ג"כ זכות של תומ"צ לפי שע"י ב"ד של מעלה נתעלה הדבר אל בחי' מזל העליון, וע"כ נאמר ועבדתם כו' וברך את לחמך כו', לפי שתלוי ג"כ בזכות שע"י נתעלה הדבר אל בחי' אוא"ס כו' מה שלמעלה מבחי' חכ'. ולכן גם גבי שרה א"ר אחא שזהו ע"י שהפקידה מצות ומעשים טובים דע"י זכתה להפקד בב"ד שלמעלה שיותן לה בן, אך הם עצמם אין ביכולתם ליתן כ"א שפסקו ע"י שהפקידה מצות ומעשים טובים ע"י ראו' היא שתפקד בבנים, והעלו לבחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' חכ' הוא בחי' מזל העליון דונוצר, ומשם נמשך לשרה בן. ולכן הגם כי ויעש ה' לשרה כו', מ"מ צ"ל תחלה וה' פקד שהוא בחי' ב"ד ששופטים הדבר לזכות תחלה ע"פ החכ', ואח"כ מעלים הדבר לבחי' אוא"ס שלמעלה מהחכ' הוא בחי' מזל העליון דנוצר הנ"ל, ומשם נמשך ויעש ה' כו'.

ה) **ובזה יובן ג"כ מש"א** וה' פקד כו' בוא"ו ואח"כ ויעש ה' כו', והיינו לפי שתחלה צ"ל בחי' וה' פקד בחי' הוא וב"ד, ואח"כ שיהי' בחי' ויעש בחי' עשי' נאמר ויעש ה' בלא וא"ו שהוא בחי' שם הוי' כמו שהוא למעלה מבחי' כלים דאצי'. וזהו שלע"ל נאמר כי הולך לפניכם ה' והיינו שלמעלה יהי' התגלות כבוד מלכותו ית' על כולם וכמ"ש והי' ה' למלך כו' כי עתה אינו רק בחי' מלך ישראל וכמ"ש כה אמר ה' מלך ישראל כו', אבל לע"ל והי' ה' למלך על כל הארץ כי אז

אך מ"מ צריך ג"כ זכות של תומ"צ: בשולי הגליון נרשם בגוכ"ק: בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישינה בפי' פתחי לי כחודה.

עתה אינו רק בחי' מלך ישראל וכמ"ש כה אמר ה' מלך ישראל: בשולי הגליון נרשם בגוכ"ק: בענין אלקי ישראל, ע' בספר יהושע ישע"י סי' מ"ד וא"ו בד"ה כה אמר כו' ס"ו דף רל"ב ע"א.

בלקו"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישינה בפי' פתחי לי כחודה: דף לה, ג. וראה ד"ה וה' פקד תרמ"ג שם: לא בזכותא תליא, ומ"מ אמרו במדרש שנפקדה שרה מפני שהפקידה מצות ומעש"ט כנ"ל הרי צריכים זכות ג"כ, ושניהם אמת, והוא ע"ד שאמרז"ל פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם, דהאולם לא הי' לו דלתות ורומז על בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגיע לשם, ומ"מ צ"ל פתחו לי כחודה של מחט דהגם שאין

אתעדל"ת מגיע לשם מ"מ אינו נמשך אלא דוקא כשיש שלימות למטה.

ע' בספר יהושע ישע"י . . . בד"ה כה אמר כו': ראה אוה"ת נ"ך (כרך א) ס"ע רמג: עכשיו בחי' ואני בתוך הגולה היינו ואני אחרון דהיינו מל' דעשי' המלובשת בק"נ, ולע"ל כתיב מלך ישראל וגואלו פי' שגואל בחי' מלך היינו מל' דעשי' ואזי יהי' אני ראשון ואני אחרון בשוה כי המל' נעשית כתר מלמטה למעלה כו'.

עדן שמשגיגים הנשמות ע"י זיו תורתן ועבודתן שלהם עצמם מה שעשו בעוה"ז שז"ע שכר מצוה מצוה, היינו הארה מבחי' התומ"צ נמשך בג"ע להתענג הנשמות שיושבין שם. וז"ע ארים בסימא דנשמתא שנת' בזח"א לך לך דע"ז ע"א, שנת' בד"ה ויאמר כו' לך לך שזהו בחי' תוס' אורות, היינו הארה מבחי' מזל שהוא בחי' נהר שיוצא מעדן בחי' עין לא ראתה כו', ועיקר גילוי בחי' זו יהי' לע"ל כו', כמ"ש במ"א שע"י העבודה בתומ"צ דעכשיו מוסיפים תוס' אורות באצ"י ולע"ל יתגלה בחי' [זו], ומ"מ הארה מבחי' זו מאיר בג"ע כו' שז"ע ארים בסימא דנשמתא כו'.

ובזה יובן משארז"ל בני חיי כו' לאו בזכותא תליא אלא במזלא דאין הפי' במזלא דהיינו המזלות הקבועים בגלגל, שמזל מחכים מזל מעשיר כו', אשר ע"ז ארז"ל אין מזל לישראל כי חלק אותם ה' לכל העמים, אבל הפי' במזלא תליא היינו במזל העליון שהוא בחי' אוא"ס מה שלמעלה מבחי' חכ', וכמאמר אבא יונק ממזלא, שאו"א יונקים ממזל הח' מזל ונוצר שנק' מזל העליון ומזל הי"ג ונקא. וזהו לא בזכותא, דזכות הוא בבחי' חכ'. דהנה איתא שיש היכל הזכות, דהיינו שיושבין ודנין ע"ב סנהדרין אם לזכות כו' כמ"ש בזח"ב פקודי דרנ"א ודרנ"ב שהוא היכל הגבורה, ומספר ע"ב סנהדרין כנגד שם ע"ב שהוא בחי' חסד, וזהו ע"ד אחליפו דוכתי' שבפ' שמע והי' אם שמוע שהוא אור החסד בכלי הגבורה, ואור הגבורה בכלי החסד כמ"ש במ"א. ועד"ז כאן ההיכל הזכות עצמו הוא היכל הגבורה, והסנהדרין שיושבין לדין הם ע"ב כמנין חסד, והם כנגד ע' סנהדרין ושני סופרי

הארה מבחי' . . . נהר שיוצא מעדן . . . ועיקר גילוי בחי' זו יהי' לע"ל: בשולי הגליון נרשם בגוכ"ק: י"ל הנהר הוא בחי' רוחא דכל רוחין שהוא מבינה כמ"ש בזהר ויקהל דרל"ח ב' רוח עילאה סתימאה, שהכוונה על בינה כמו שבה התגלות התענוג שלמעלה מהחכ'. ולכן מפרש ר"י בזח"א דע"ז א' רוחא דכל רוחין על הגילוי שבג"ע שזהו הארת עונג העליון שמתגלה לצדיקים מבחי' נהר הנ"ל. ולע"ל כשיהי' והניף ידו על הנהר והכהו לז' נחלים, י"ל שיהי' הגילוי מבחי' ז"ת דע"י, ע"י שיתגלה בתח"מ מבחי' טל תחי' ג"ר דע"י יהי' הגילוי בעולמות מבחי' ז"ת דע"י. וצ"ע עדיין.

שאו"א יונקים ממזל הח' . . . ונוצר . . . ונקא: ראה לקו"ת קרח נד, ד. דרושים לתה"ס פ, ג. וראה גם אגה"ק סי' כח (קמח, א). ועוד.
אחליפו דוכתי' שבפ' שמע והי' אם שמוע שהוא אור החסד בכלי הגבורה . . . כמ"ש במ"א: ראה לקו"ת ואתחנן יב, ד. סידור עם דא"ח עג, ג ואילך.
מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' רפה ואילך. ענינים ע' סב ואילך. אוה"ת בשלח ע' תקנז. דרמ"צ קכ, סע"א ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' שלג. שמ. תרכ"ט ע' רמה ואילך. המשך תער"ב ח"א ס"כ כ ואילך. וראה גם ספר הערכים חב"ד כרך ד ע' רח.

אין מזל לישראל . . . צ"ל מהות ענין מזל: בהבא לקמן ראה בארוכה לקו"ת האוינו עא, ד. שה"ש טז, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשנו. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'קסט. וש"נ.
שנת' בד"ה ויאמר כו' לך לך: תרל"א לעיל ס"ע כו. וע' מ.
כמ"ש במ"א שע"י העבודה בתומ"צ דעכשיו מוסיפים תוס' אורות באצ"י: ראה לקו"ת דברים א, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' שפג. הנחות הר"פ ע' נז. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' נה. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' תסג. סה"מ תרכ"ז ע' תסז. תרכ"ט ע' רכח. ד"ה פזר נתן תרמ"ב. סה"מ מלוקט ח"א ע' ז.

החזיר לה הקב"ה מצות ומעשים טובים [שנא' וה' פקד את שרה]. נמצא מבואר שהפקידה שהופקדה שרה בבני להוליד את יצחק זהו מפני שהפקידה אצל הקב"ה מצות ומעשים טובים, וא"כ גם בני בזכותא תליא שזהו ע"פ זכות דמצות ומעשים טובים דוקא. ועוד צ"ל מש"א במזלא תלי' והלא ארז"ל שבת דקנ"ו ע"א וע"ב אין מזל לישראל.

אך הנה מתחלה צ"ל מהות ענין מזל, דהנה נודע שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף, שהרי מלאך בשליש עולם, והנשמה גבוה מבחי' מלאך וא"כ איך יכולה להתלבש בגוף קטן כזה, אלא שרק הארה מהנשמה מתלבש בגוף, אבל עצמות הנשמה נשארת דבוקה למעלה באלקים חיים כו'. וזהו מ"ש נשמה שנתת בי טהורה כו' ואתה משמרה, שיש שני בחי', א' שמתלבש בגוף בחי' ואתה נפחת בי כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים, והב' שהיא רק בבחי' ואתה משמרה שהיא רק בבחי' מקיף ואינו מתלבש בגוף והוא בחי' חי' יחידה, דהנה יש ה' בחי' נר"נ ח"י, נר"נ הם המתלבשים בגוף נשמה במוח ורוח בלב כו', אבל חי' יחידה אינם מתלבשים בגוף, ונק' בחי' מזלא ע"ש יזל מים מדליו, ומזל הוא ל' פועל שהוא המקור להיות ההשפעה ורוח חיים להחיות רוח שפלים, גם שפע אלקי' והרהורי תשובה שבאים לאדם הם מכח המזל כו', אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי שרואה ושומע הכרוזין שלמעלה ב"ק יוצאת ומכרות שובה כו', ועי"ז משפעת למטה להיות התעוררות בלב כו', כי ההארה שירדה ונמשכה למטה בגוף אינו דבר נפרד לגמרי כו'. והנה כתיב ונוזלים מן לבנון שבחי' המזל נמשך מבחי' לבנון, שהוא ע"ד והחכ' מאין תמצא כי החכ' תחי' שהיא ראשית התפשטות החיות נמשך מבחי' אין שהוא בחי' שלמעלה מהשכל והוא בחי' אין שאינו מושג, וזהו בחי' לבנון שהוא בחי' לב נר"ן, לב הוא בחי' ל"ב נתיבות חכמה ונר"ן הוא בחי' נ' שערי בינה, דהיינו שהוא התחברות בחי' חר"ב בחי' אין ויש, והממוצע המחברם גבוה משניהם שהוא בחי' אין.

ד) והנה כמו שיש שני בחי' בנשמה כמו"כ יש ג"כ באלקות, שארז"ל בברכות דף יו"ד ע"א מה הקב"ה מלא את כל העולם כך הנשמה מלאה את כל הגוף, ובמדרש תלים ע"פ ברכי נפשי מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, ויש בחי' או"א"ס ב"ה שקדוש ומובדל כו' וכמאמר איהו תפיס בכולא עלמין ולית מאן דתפיס ביי, והיינו שיש ג"כ שני בחי' אלו, בחי' המתלבש בעולמות שהוא בחי' ממכ"ע, והב' מה שלמעלה מהתלבשות בעולמות שהוא בחי' סוכ"ע, ונק' בחי' מזל, והיינו שהוא למעלה מבחי' חכ'. וזהו מ"ש בזהר שנהר יוצא מעדן הוא בחי' מזל, והיינו לפי שנהר יוצא כו' להשקות את הגן, כי גן הוא בחי' מה שהנשמות יושבין ונהנין מזיו כו' שהוא בחי' השגה, אבל נהר יוצא מעדן הוא למעלה מהשגה והוא בחי' עדן עין לא ראתה, ומה שנהר זה משקה את הגן היינו שהארה מבחי' זו נמשך בגן

מש"א במזלא תליא והלא ארז"ל . . . אין מזל
א' שנדחקו מאד בזה. מזה בתוס' מו"ק (דכ"ח ע"א) וסוף מס' שבת דקנ"ו

בס"ד. (ש"פ וירא, ל"א).

וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דבר. וצ"ל ענין כפל הלשון שאמר מתחלה וה' פקד ואח"כ ויעש. והנה איתא בזהר ע"ז ויעש עשי' לעילא דעשי' במזלא תליא, וזהו ענין ונהר יוצא מעדן כו' שנק' מזלא, דבני כו' במזלא תליא. והנה מתחלה צ"ל שאמר תחלה וה' פקד בתוס' וא"ו ואח"כ אמר ויעש ה' בלא וא"ו.

והענין הוא דהנה איתא במדרש ס"פ בא פ"ט לשעבר אני וב"ד הייתי מהלך לפניהם, דבמצרים כתיב וה' הולך לפניהם, אבל לע"ל אני לבדי שנאמר כי ה' הולך לפניהם כו'. והחילוק הוא דהנה איתא במד"ר פ' וארא פ"ב כל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו של מעלה, הוא וסנקליטון שלו עכ"ל. וכ"מ שנאמר ה' בלא וא"ו מורה עצמותו בלא בית דינו. וצ"ל כי לכאורה אינו מובן מה איכפת אם הוא ג"כ עם בית דינו. אך הנה מתחלה צ"ל ענין בית דין. והענין דהנה בית דין הוא בחי' אד' שהוא בחי' דין דינא דמלכותא דינא, והוא ענין מ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים שאלקים הוא בחי' מגן ונרתק על בחי' הוי', כמו שלשמש יש מגן ונרתק שאם לא הוי' המגן לא היו יכולים לקבל את אור השמש מפני תוקף בהירותו וע"י המגן שמשתיר את אורו וזיוו יכולים לקבל את אורו כו', כך הוא ענין שמש ומגן הוי' כו' לפי שבחי' הוי' הוא מורה על עצמותו שהוא בחי' הוי' והוה ויהי' כו', ואם הוי' מאיר בחי' הוי' כמו שהוא לא היו יכולים לקבל העולמות והיו בטלים במציאות והי' כלא

ויאמר גו' מחר חודש. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רלח ואילך. רמו ואילך. תרנ"ח ע' קעט ואילך. המאמר נמצא בשינויים ובתוס' הגהות בד"ה זה בסה"מ תרמ"ג (הוצאת תשמ"ט) ע' רפג ואילך. וראה גם ד"ה זה בסה"מ תרמ"ד ע' קנה"ו. תשמ"ג (הוצאת תשס"ב) ע' 44 ואילך.

במד"ר פ' וזרא . . . הוא וסנקליטון שלו: ראה בפ"י המ"כ למד"ר שם: סנקליטון, פ"י הערוך שרי יעציו. שמש ומגן הוי' אלקים שאלקי' . . . מגן ונרתק על בחי' הוי': ראה שעוה"ה"א רפ"ד. ת"א ויצא כא, ד. תר"ח חיי שרה קכת, סע"ב ואילך. ויצא כו, ג"ד.

וה' פקד את שרה: מאמר זה מיוסד והגהות על הנחה מד"ה זה להצ"צ בכת"י 1063 נב, א ונמצא תוכנו בשינויים בד"ה זה באוה"ת וירא (כרך ד) תשנ"ד, א ואילך. המיוסד על ד"ה זה בביאור"ו לאדהאמ"צ יא, ב ואילך. מאמרי אדה"ו תקס"ג ח"א ע' כה ואילך.

לכמה מעניני המאמר ראה: מאמרי אדה"ו על מארז"ל ע' קפט ואילך. קצט ואילך. אוה"ת וירא שם תשמ"ח, ב ואילך. תשנ"א, א ואילך. שם (כרך ז) תתשצ"א, ב. ביאור"ו להצ"צ (כרך א) ע' נו ואילך. שם (כרך ב) ע' תרל"ו. לקמן המשך והחרי"ם ד"ה

הי', וע"כ כדי שיוכלו לקבל ולא יהיו בטלים כו' הוצרך להתמצמם ולהסתיר, וע"י בחי' אלקים כו' ע"י יוכלו לקבל גילוי אורו כו', וזהו מ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו כו'. ובזה יובן מ"ש וה' הוא ובית דינו דהיינו שהוי' נסתתר בבחי' בית דינו בחי' אד' שלא יהי' מאיר בחי' הוי' כמו שהוא רק ע"י בחי' אד', ומ"מ בלא בחי' שם הוי' המשותף בבחי' בית דינו (שזהו בחי' הוא שבבית דינו) לא היו יכולים לקבל כלל. וזהו מ"ש בתחלה עלה במח' לברוא העולם במדה"ד ואח"כ שיתף מדה"ר, לפי שאם הי' בחי' דין לבד לא היו ג"כ יכולים לקבל, כ"א ע"י ב' הבחי' דהיינו ע"י בחי' שם הוי' שנסתתר בבחי' שם אד' ע"י יכולים לקבל.

ב) ובוזה יובן המדרש שבמצרים כתיב וה' הוא וב"ד, דהיינו שהגם שעיקר יצ"מ הי' כדי להיות גילוי שם הוי', כמ"ש בפ' וארא לכן אמור לבניי אני הוי' וכתי' אח"כ וידעתם כי אני הוי' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים וכמ"ש במ"א, אך מ"מ אינו מאיר אלא בבחי' שם אד' שהוא בחי' לבוש. וזהו מה שארז"ל פסחים ד"ן ע"א ע"פ זה שמי כו' לא כמו שאני נכתב אני נקרא נכתב בהוי' ונק' באד', לפי שעתה אינם יכולים לקבל גילוי שם הוי' כמו שהוא רק ע"י בחי' לבוש, וזהו מ"ש וה' בהיכל קדשו היכל גימ' אד' שהוא בחי' היכל ולבוש לבחי' שם הוי'. אבל לע"ל כי הולך לפניהם ה' שיהי' גילוי שם הוי' בעצמו שלא ע"י בחי' שם אד'.

ומ"ש לע"ל והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים כו' שגם לע"ל יהי' חילוקי מדריגות, מ"מ יהי' הכל שם הוי' והיינו שאור הלבנה בחי' מל' שם אד' או שם אלקים יהי' במדרגת שם הוי'. וזהו שא' יעקב והי' הוי' לי לאלקי' שבחי' שם הוי' יהי' במדרגת שם אלקי' דעכשיו, כי ז"א לגבי עתיקא כאלקים יחשב, ומה שעכשיו הוא בחי' שם הוי' יחשב בחי' שם אלקים לע"ל, שע"י בחי' שם הוי' הלוזה יתגלה בחי' שם הוי' דלעילא. וזהו מ"ש ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד וארז"ל פסחים ד"ן ע"א, אטו האידנא לאו אחד הוא, לא כמו שאני נכתב אני נקרא, נכתב בשם הוי' יו"ד ה"א, ונק' בשם אד', אבל לע"ל יהי' נק' כמו

שגם לע"ל יהי' חילוקי מדריגות מ"מ יהי' הכל שם הוי': בשוה"ג נרשם בגווי"ק: והי' אור הלבנה כאור החמה כו' אי"כ יהי' ג"כ חילוקי מדריגות, י"ל לע"ל יהי' נקרא שם הוי' דלעילא כמו שנכתב בשם הוי' דלתתא, אבל עכשיו הקרי שם אד'.

שעיקר יצ"מ היה כדי להיות גילוי שם הוי' . . . וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת וארא ע' רמ. סה"מ תרכ"ט ע' צד ואילך. עטר"ת ע' שטו ואילך. תרפ"א ס"ע רב ואילך. לקמן ד"ה וידבר גו' זאת חוקת. והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים . . . אי"כ יהי' ג"כ חילוקי מדריגות: ראה ד"ה זה תרמ"ג שם: הרי לע"ל יהי' ג"כ חילוקי מדריגות חמה ולבנה שהו"ע שמש ומגן הנ"ל (ע) שעיקר יצ"מ היה כדי להיות גילוי שם הוי' . . . וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת וארא ע' רמ. סה"מ תרכ"ט ע' צד ואילך. עטר"ת ע' שטו ואילך. תרפ"א ס"ע רב ואילך. לקמן ד"ה וידבר גו' זאת חוקת. והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים . . . אי"כ יהי' ג"כ חילוקי מדריגות: ראה ד"ה זה תרמ"ג שם: הרי לע"ל יהי' ג"כ חילוקי מדריגות חמה ולבנה שהו"ע שמש ומגן הנ"ל (ע)

בלק"ת פ' שמיני בדרוש המילואים פ"ב כ' וז"ל ושם אלקים נק' מגן והוה ג"כ ענין לבנה עכ"ל. עיי"ש. וזהו שא' יעקב והי' הוי' לי לאלקים שבחי' שם הוי' יהי' במדרגת שם אלקים דעכשיו: ראה תו"א ויצא כא, ד. כב, ג. ובארוכה תו"ח ויצא כו, ג"ד. ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד . . . לע"ל יהי' נק' כמו שנכתב: בהבא לקמן ראה בכ"ז אוה"ת תבוא ע' תתשי. תתשכח. ועוד.

שנכתב, וזהו ושמו אחד שיהי' נק' בשם הוי' כמו שנכתב בשם הוי'. וגם הוי' אחד שב' בחי' הוי' יהי' אחד, והיינו כי עכשיו גילוי שם הוי' הוא ע"י שם אד', שז"ע שהקריאה היא בשם אד' שהקרי הוא בחי' הגילוי הוא בחי' שם אד' אנת אשתמודע אדון על כולא, והכתיב הוא בחי' ההעלם הוא ש' הוי', פי' שהוא בחי' שיתף מדה"ר הנ"ל ובחי' הוא שבבית דינו שלמעלה, אבל לע"ל שיהי' נק' כמו שנכתב יהי' העילוי בב' בחי', היינו מה שהגילוי יהי' ע"י בחי' שם הוי' שאינו מסתיר כ"כ כמו בחי' שם אד', שהגם שזהו בחי' שם הוי' דלתתא מ"מ הוא בחי' שם הוי' כו', וגם שהגילוי יהי' מבחי' שם הוי' דלעילא שיתגלה ע"י בחי' שם הוי' דלתתא. וזהו והי' אור הלבנה כאור החמה, שאור הלבנה הוא בחי' שם אד' או שם אלקים יהי' כאור החמה הוא בחי' שמש הוי' כו', ואור החמה יהי' שבעתיים כאור שבעת הימים בחי' כתר בכלל, ובפרט הוא בחי' ז"ת דעתיקא קדישא, ונמצא כי הגם שלע"ל יהי' ג"כ חילוקי מדריגות מ"מ יהי' הגילוי שלא בערך מכמו שהוא עכשיו שיהי' הגילוי מבחי' שם הוי' דלעילא, וז"ע הוי' אחד דרך שם הוי' דלתתא שהוא בחי' ושמו אחד שיהי' נקרא כמו שנכתב שיתגלה בחי' שם הוי' שלא ע"י לבוש דשם אד' כו'. ועפ"ז יובן מ"ש וה' פקד את שרה שהוא בחי' הוא ובית דינו דהיינו שהפקידה הוא מבחי' הוי' שמתלבש בשם אד'. אבל כדי שיהי' בחי' ויעש בפו"מ הוא בבחי' שם הוי' שלמעלה מהתלבשות בכלים כי עשי' לעילא.

ג) אך עדיין צ"ל כיון דכתיב ויעש ה' כו' למה צריך לזה' פקד כו'. אך מתחלה צ"ל משארז"ל שלהי מו"ק דר"ח ע"א דחיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא, ולכאורה אינו מובן שהרי כתיב ועבדתם את ה' כו' וברך את לחמך כו' לא תהי' משכלה כו' את מספר ימיך אמלא, הלא מבואר בפסוק זה בני חיי ומזוני ובתנאי שיהי' דוקא בבחי' עובד אלקים שזהו מ"ש ועבדתם כו' שהוא בחי' זכות, וכן נמי כתיב אם בחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם כו' וכתיב והי' אם שמוע תשמעו כו' ונתתי מטר כו' ואספת דגנך כו' וכתיב למען ירבו ימיכם וימי בניכם כו', וכן כתיב נמי בעשרת הדברות שבפ' ואתחנן למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך כו', הרי מבואר שבני חיי ומזוני בזכותא דוקא תליא. וגם במד"ר וירא פנ"ג ע"פ וה' פקד את שרה אמר ר' אחא הקב"ה בעל פקדונות הוא, עמלק הפקיד אצלו חבילה של קוצים, והחזיר לו הקב"ה חבילה של קוצים שנאמר פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל (שמואל א' ט"ו), שרה הפקידה אצלו מצות ומעשים טובים,

ואור החמה יהי' שבעתיים כאור שבעת הימים . . . ז"ת דעתיקא קדישא: ראה בכ"ז לקרית צו ט, ב ואילך. והי' פקד . . . בחי' הוא ובית דינו . . . אבל . . . בחי' ויעש בפו"מ . . . הוי' שלמעלה מהתלבשות: ראה גם מד"ר וירא פנ"ג, ה: ר' נחמי' אמר והי' פקד את שרה כאשר אמר, מה שאמר לה ע"י מלאך, ויעש ה' לשרה כאשר דבר מה שאמר לה הוא. משארז"ל . . . דחיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא: בהבא לקמן ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' רלח ואילך. רמז ואילך. לקמן ד"ה ויאמר גו' מחר חודש וש"נ. וברך . . . לא תהי' משכלה . . . מבואר בפסוק זה בני חיי ומזוני: ראה גם תו"ח שמות (כתי' הר"ש סופר) תמ, א. ובהוצאת תשס"ד ח"ב דף שב, ג. סה"מ תשי"ב ע' 164.